

MEDIJI O ZDRAVSTVU

utorak, 8. avgust 2023. godine

RTS - Bolestan čovek ili folirant – novim propisima o bolovanju trebalo bi da bude razrešeno

KURIR – Oštra polemika oko bolne tačke bolovanja: Svi su protiv zloupotrebe, ali kako rešiti da pravi pacijenti ne budu oštećeni!

NOVA S - „Potpuna katastrofa!“ „Teško maltretiranje!“ Bolovanje od 2 nedelje bi mogla da bude najgora odluka ministarke Grujičić, u neverici su i pacijenti i lekari

EKSPRES - Maltretiranje i pljačka po slovu zakona

RTV - Minimalan broj jedinica krvi neophodan na nedeljnom nivou je 1.500, situacija sa zalihama nije još alarmantna

DZ „Voždovac“ – Poseta Domu zdravlja „Priština“

Bolestan čovek ili folirant – novim propisima o bolovanju trebalo bi da bude razrešeno

Kako bi se, između ostalog, smanjile zloupotrebe bolovanja, Ministarstvo zdravlja predlaže izmene Zakona o zdravstvenom osiguranju. Umesto do dva meseca, lekar opšte prakse će moći da propiše bolovanje do najviše dve nedelje, posle čega pacijent mora pred komisiju. Izuzetak su tek operisani, onkološki pacijenti i trudnice.

Bolestan čovek ili folirant – novim propisima trebalo bi da bude razrešeno. Oni koji ne zaključe bolovanje nakon dve nedelje, moraće pred komisiju.

Novi zakon dolazi u pravo vreme, kaže direktor Medicine rada. Podvlači da je najvažnije da se komisije koje budu odlučivale o produženju bolovanja striktno drže pravila. Govori i o najčešćim problemima koje zadaju oni koji bolovanje zloupotrebljavaju

"Jedan pravac je da neko ko je imao povredu na radu, kada je bolovanje 100 odsto plaćeno, a ne 65 odsto, to zloupotrebi do maksimuma i umesto tri ili četiri nedelje bude osam meseci. Drugi pravac je da se da lažno lekarsko uverenje odnosno otvori lažno bolovanje zbog različitih potreba - privatnog rada ili sezonskog rada na poljoprivrednim imanjima", objašnjava direktor Instituta za medicinu rada Srbije Aleksandar Milovanović.

Kaže i da je veliki problem sa regulacijom bolovanja kod pacijenata koji imaju dijagnozu iz "F" spektra, to jest psihičkih bolesti.

U Uniji poslodavaca ne žele da ulaze u medicinski deo zakona, ali pozdravljaju odlučnost države da izađe na kraj sa zloupotrebom bolovanja.

Kažu da nesavesnih radnika ima i u korporacijama i u fabrikama, u velikim gradovima kao i u ruralnim sredinama.

"Recimo u sektoru ugostiteljstva su zaposleni odlazili na bolovanje, a za to vreme su odlazili u inostranstvo ili u neke druge gradove da odrade takozvanu sezonu. Ne dešava se često da poslodavci daju otkaz, baš iz razloga što toliko radne snage nedostaje, tako da gledaju da to bude neka blaža mera, ali u svakom slučaju taj zaposleni koji zloupotrebaljava bolovanje ostaje bez naknade zarade za to vreme", ističe Jelena Jevtović iz Unije poslodavaca Srbije.

U Sindikatu lekara i farmaceuta kažu da predložene izmene nisu loše

Do sada, poslodavac je plaćalao naknadu zarade tokom prvih 30 dana bolovanja. Od 31. do 60. to je činila država iz sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja.

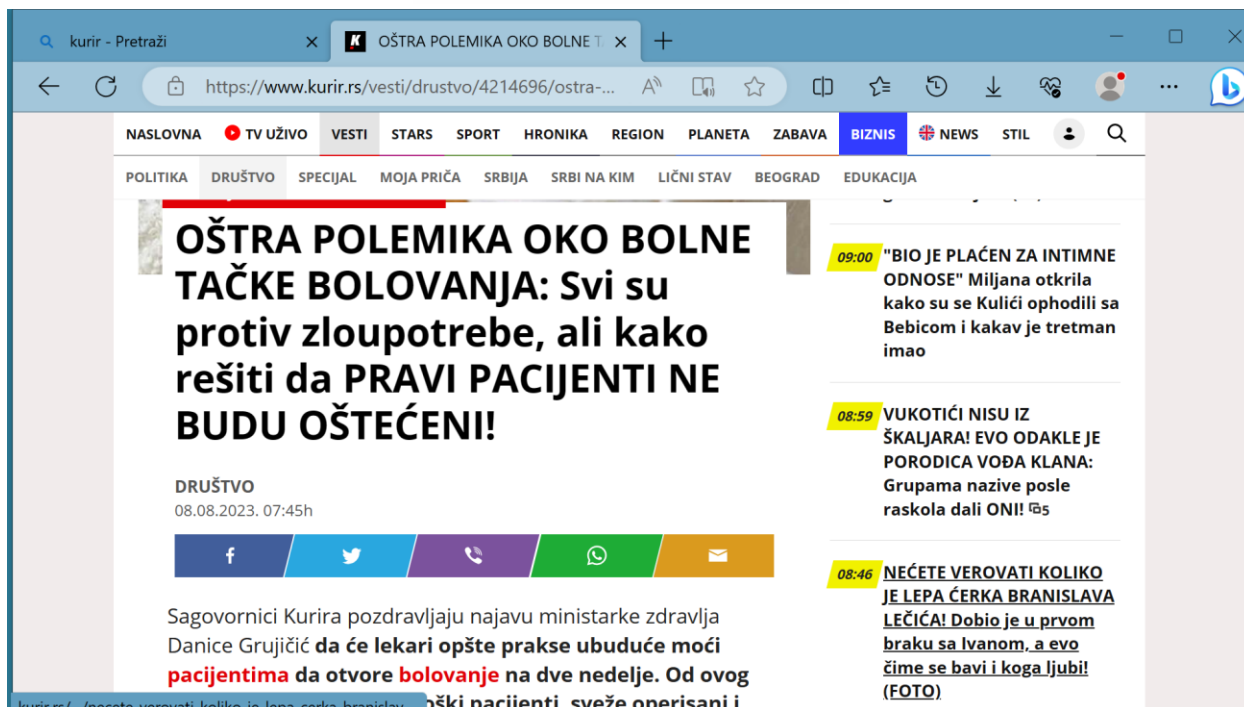
Prema podacima RFZO-a, u 2018. godini za nadoknade je izdvojeno 13,5 miliona dinara, a od početka ove godine već gotovo 30 miliona.

U Sindikatu lekara i farmaceuta kažu da predložene izmene zakona nisu loše. Smatraju da izabrani lekari ponekad, iz dobre namere prema pacijentu i njegovoj porodici, produže bolovanje više nego što je realno potrebno.

"Ja sam kontaktirala kolege koji rade na nivou primarne zdravstvene zaštite i oni su u principu za ovu promenu zato što smatraju da će to njima možda na neki način i olakšati posao. Sa druge strane, moguće da će biti nešto više papirologije, da će komisije biti opterećenije, pa da će u tom smislu to biti komplikovanije na nekom širem planu", kaže doktorka Jelena Dobrić, potprednica Sindikata lekara i farmaceuta.

Sa zakonom ili bez, mnogi radoholičari će i dalje u kancelariju sa blagom prehladom. I dalje će se mnogi operisani od maligniteta vraćati na posao mesec dana posle operacije.

Ipak, to ne bi smelo, kažu stručnjaci, da bude opravdanje da se na posao vraćaju pacijenti kojima zaista nije dobro. Bilo fizički ili psihički.

OŠTRA POLEMKA OKO BOLNE TAČKE BOLOVANJA: Svi su protiv zloupotrebe, ali kako rešiti da PRAVI PACIJENTI NE BUDU OŠTEĆENI!

Sagovornici Kurira pozdravljaju najavu ministarke zdravlja Danice Grujičić da će lekari opšte prakse ubuduće moći pacijentima da otvore bolovanje na dve nedelje. Od ovog pravila biće izuzeti onkološki pacijenti, sveže operisani i trudnice.

Procenjuje se da oko 40.000 ljudi u Srbiji koristi lažna bolovanja; neki otvore bolovanje kako bi otišli da rade u inostranstvo na dva meseca, neki da bi brali maline, obrađivali njive, čuvali pse, a neki čak bolovanje koriste kako bi otišli na letovanje ili zimovanje!

Ovim zloupotrebama će se stati na put, a lekari opšte prakse ubuduće će pacijentima moći da otvore bolovanje na najduže dve nedelje - a ne dva meseca, kao što je bilo do sada - nakon čega će morati na komisiju!

Zvanični podaci

Ovo je najavila ministarka zdravlja Danica Grujičić govoreći o izmenama Zakona o zdravstvenom osiguranju i dodala da će od ovog pravila biti izuzeti onkološki pacijenti, sveže operisani i trudnice.

Ministarka je za RTS naglasila da je privreda imala velike primedbe na mogućnost da neko bude na bolovanju 60 dana bez provere komisije, kao i da je simptomatično da ljudi u velikom broju slučajeva koriste bolovanje baš 58 dana.

Ima i onih koji nikad ne koriste bolovanje

Prema rečima Živorada Mrkića, neki pacijenti se čak i ranije vraćaju s bolovanja iz finansijskih razloga. - Njima je plata umanjena 35 odsto i vraćaju se i pre nego što se izleče, a neki ga čak i ne otvaraju s temperaturom. Veći je procenat takvih ljudi nego onih koji zloupotrebljavaju bolovanje. Očito će biti i situacija da u te dve nedelje izabrani lekar ne uspe pacijentu da zakaže neophodan pregled kod lekara specijaliste, pa će i tu morati da ide na komisiju - ističe Mrkić.

Prema podacima RFZO, u 2020. godini na bolovanju dužem od mesec dana bilo je 35.000 zaposlenih više nego prethodnu godinu, a od korone broj obolelih radnika raste. Procenjuje se da je prošle godine lažno bolovanje koristilo čak 40.000 ljudi.

Državne firme

Prof. dr Vladimir Jakovljević, dekan Medicinskog fakulteta u Kragujevcu, rekao je za Kurir TV da ljudi koji rade u državnim firmama češće koriste bolovanja, ali da će na ovaj način biti sprečene zloupotrebe.

- Ovo je veliki potez. Primarni motiv je da se spreče zloupotrebe. Po nekim podacima iz štampe, oko 40.000 ljudi je po raznim osnovama mesečno na bolovanju, a rade u državnim institucijama. Jer kod privatnika nije baš tako lako, tj. nisu baš toliko tolerantni prema bolovanju kao što su to državne institucije. Mislim da ovo treba podržati na svim nivoima - istakao je on.

BROJKE

10 godina trajalo najduže odsustvo s posla zbog bolesti

40.000 zaposlenih koji nisu imali tegobe koristilo bolovanje 2022.

Zastupnica udruženja za zaštitu prava pacijenata na savesno lečenje Help Biljana Dabić kaže da oni ne vide nikakav problem u ovom predlogu, koji će, kako ocenjuje, smanjiti broj zloupotreba.

- Imamo saznanja da pacijenti nekad koriste i zloupotrebe bolovanje. Recimo, lekar može da da nekom bolovanje mesec dana, a da je pacijentu realno potrebno deset dana. Po novom predlogu, pacijent bi morao nakon dve nedelje da ide na komisiju i mi u tome ne vidimo problem - rekla je Dabićeva za Kurir.

Opšta praksa

S druge strane, Živorad Mrkić, predsednik Novog sindikata zdravstva Srbije, kaže da zloupotreba ima, ali da bi se to moglo rešiti na drugi način, putem unutrašnjeg i spoljnog stručnog nadzora.

- Izabrani lekari su osnovni stub zdravstvene zaštite, njima se sada zapravo oduzima pravo da otvore bolovanje svojim pacijentima koje poznaju, leče i prate godinama, pa i decenijama. Izabrani lekar je deo zdravstvenog sistema koji je u najneposrednijem i najdirektnijem kontaktu s pacijentom - navodi Mrkić.

ZA LAŽNO BOLOVANJE SLEDI OTKAZ

Poslodavac ima pravo da proverí zaposlenog

Tokom 2022. godine izvršeno je oko 2.500 provera bolovanja, a u 12 odsto slučajeva su utvrđene nepravilnosti. Dok nove izmene zakona ne stupe na snagu, poslodavac uvek može da proveri svog zaposlenog koji je na bolovanju.

Ukoliko poslodavac sumnja da bolovanje nije opravdano, ima zakonsku mogućnost da to proveri, što se može učiniti putem lekarskih komisija, ali se može uložiti i prigovor na ocenu izabranog lekara, ali i obaviti veštačenje u postupku ostvarivanja prava iz zdravstvenog osiguranja.

Najčešća kazna je ukidanje plate i doprinosa za period za koji se utvrdi da je sporan. Osim toga, poslodavac ima pravo da zaposlenom uruči otkaz.

Dodaje da mnoge bolesti traju duže od dve nedelje, te da je pitanje koliko se pacijenata može izlečiti u tom periodu:

- Teraćemo bolesne ljude koji se nalaze usred toka razvoja bolesti da u takvom stanju idu na komisije i čekaju po čekaonicama. Zbog malog procenta zaposlenih koji zloupotrebljavaju pravo na bolovanje ne treba da snosi posledice ogromna većina zaposlenih koja nikada nije zloupotrebila pravo na bolovanje.

nova s - Pretraži x "Potpuna katastrofa!" "Teško maltretiranje!" x +

https://nova.rs/vesti/drustvo/potpuna-katas...

nova.rs TV program Slušaj Radio shopster

NASLOVNA NAJNOVIJE VESTI EKSKLUZIVNO novashow novasport zalovojna.rs STAVI MAGAZIN AUTO IT KULTURA

„Potpuna katastrofa!“ „Teško maltretiranje!“ Bolovanje od 2 nedelje bi mogla da bude najgora odluka ministarke Grujičić, u neverici su i pacijenti i lekari

DRUŠTVO | Autor: Ana Marković 107. avg 2023 12:52

Kopiraj link Najčitanije

Foto: TANJUG / JADRANKA ILIĆ Shutterstock

Otvoravanje bolovanja na samo dve nedelje, za koje će biti nadležan izabrani lekar u domu zdravlja, jedna je od ključnih izmena Zakona o zdravstvenom osiguranju, koja će, prema rečima medicinskih radnika u

- 1 Ovo je spot Lepe Brene koji je zabranila Vojjska: Državni vrh po hitnom postupku skinuo snimak sa televizije
- 2 Bankrotirala agencija iz Novog Sada, besni građani ostali i bez novca i bez letovanja: Vlasnik je svima poslao poruke da je bankrotirao
- 3 Venčali se Dubravka Đedović i Damir Handanović: Među zvanicama Đoković i Đaćić FOTO
- 4 Društvene mreže gore zbog snimaka mame iz Srbije i njenog odraslog sina na plaži
- 5 ISPOVEST "Mama, sestra i ja odlazimo u podstanare, a tata ostaje da živi u našoj porodičnoj kući": Sloba Đoković na snimku

„Potpuna katastrofa!“ „Teško maltretiranje!“ Bolovanje od 2 nedelje bi mogla da bude najgora odluka ministarke Grujičić, u neverici su i pacijenti i lekari

Otvoravanje bolovanja na samo dve nedelje, za koje će biti nadležan izabrani lekar u domu zdravlja, jedna je od ključnih izmena Zakona o zdravstvenom osiguranju, koja će, prema rečima medicinskih radnika u Srbiji, zakomplikovati život teškim pacijentima, ali i već preobimnu administraciju kojom su doktori preopterećeni. Umesto na interne komisije u domovima zdravlja, pacijenti će biti primorani da odlaze u ministarstvo ili u Republički fond za zdravstveno osiguranje (RFZO), gde će pred velikom komisijom, već posle prve dve nedelje morati da opravdavaju odsustvo sa posla. Ovakva praksa više ne postoji ni u regionu, niti u Evropi gde su bolovanja koja otvara izabrani lekar i do šest nedelja.

Sve do aprila 2019. lekari u domovima zdravlja u Srbiji, mogli su da pacijentima otvaraju bolovanja do 30 dana. Međutim, pre četiri godine ova praksa je promenjena, pa su dobili pravo da potpisuju odsustva sa posla i do 60 dana. U ekstremnim situacijama zakon je dozvoljavao uput na Komisiju i posle 90 dana.

Prema najavi ministarke zdravlja Danice Grujičić, ta praksa se dramatično menja. Plan je da se nakon samo dve nedelje ide na komisiju.

Kada je bolovanje koje daje izabrani lekar produženo na dva meseca, preskočena je prvostepena lekarska komisija RFZO na koju su oboleli morali ranije da idu posle 30 dana bolovanja.

Po svemu sudeći, ova komisija se sada "vraća u igru", a pacijenti će pred lekare morati da izađu već dve nedelje nakon otvaranja bolovanja. Koliko će posle tog perioda bolovanje biti produženo, zavisi od odluke komisije, tačnije od stanja pacijenta i stepena dijagnoze.

"Pomeranje otvaranja bolovanja od strane izabranog lekara, koje je urađeno 2019., je upravo bilo sa ciljem da se pacijenti ne bi maltretirali. Sad ih ponovo vraćamo na staro, umesto da poboljšavamo i pojednostavljujemo sistem. Ako pacijent ima prelom kosti, unapred znamo da će bolovanje morati da traje duže od mesec dana i tu nema spora. Međutim, lekari koji su u komisijama, koje odlučuju o produžetku bolovanja, su ili u penziji, ili su došli iz nekih potpuno drugih oblasti. Često uopšte nisu u temi o kojoj treba da odlučuju, postavljeni u komisiju da bi imali šta da rade ili po direktivi, pa često oštete pacijenta. Potrebno je da informacioni sistem IZIS konačno počne da radi i da se i otvaranje bolovanja rešava preko računara, da budemo svi umreženi i prestanemo da idemo unazad sa birokratijom. Ovakva promena će opteretiti zdravstveni sistem, koji je posle kovida i uz manjak izvršilaca u ustanovama, već preopretećen, pa nas država ovakvim potezima sve više tera u privatizaciju", kaže za Nova.rs dr Rade Panić, član Glavnog odbora Sindikata lekara i farmaceuta Srbije.

Na najavljene izmene Zakona o zdravstvenom osiguranju, reagovali su lekari domova zdravlja, koji predlažu da se sistem vrati na staro i da država ponovo uvede interne komisije, kako se pacijenti ne bi mučili.

"Nekad smo takođe otvarali bolovanja na 15 dana, ali tada smo imali internu komisiju u domu zdravlja pred koju je pacijent sa uputom išao nakon isteka prve dve nedelje. Kolega koji je bio u internoj komisiji dobio bi i izveštaj specijaliste o bolesti pacijenta i kompletnu dokumentaciju. Posle mesec dana oboleli su išli pred takozvanu veliku komisiju, koja je odlučivala o produžetku na 60 dana ili zaključenju bolovanja. Sada će, očigledno, oboleli biti upućivani na ovu komisiju u RFZO ili ministarstvo, još se ne zna, već posle 15 dana. To će za teže pacijente biti strašno maltretiranje, potpuna katastrofa. Bilo bi dobro da se ponovo uvede interna komisija koja je odlično funkcionisala. U njoj je uvek bilo neki stariji, iskusan lekar, koji je mogao da proceni koliko je odsustvo sa posla neophodno u zavisnosti od bolesti i tako nije bilo mogućnosti zloupotreba", objašnjava za Nova.rs dr Milivoje Marić, iz jednog beogradskog doma zdravlja.

U regionu je scenario sa bolovanjima bio sličan onome koji se sada sprema u Srbiji. U susednoj Crnoj Gori je do pre nekoliko godina izabrani lekar, umesto do mesec, bolovanje pacijentima otvarao najduže 15 dana, dok je dalje svaka odluka bila na lekarskoj komisiji.

Međutim, zbog komplikacija za obolele, ali i lekare, i preobimne administracije, otvaranje bolovanja je izmenjeno i sada izabrani lekar u ovoj državi ima pravo da potpiše odsustvo sa posla na 30 dana.

Posle ovog perioda osiguranik se upućuje na prvostepenu lekarsku komisiju na dalju procenu potrebe za bolovanjem. Proveru privremene sprečenosti za rad, koju je utvrdio izabrani doktor do 30 dana, vrši komisija koju imenuje Fond, dok proveru privremene sprečenosti za rad koju je utvrdila Lekarska komisija Fonda, vrši komisija koju obrazuje Ministarstvo zdravlja, čime je nemoguće doći do zloupotrebe.

U Hrvatskoj je zastupljen sličan sistem, s tim što početak i dužinu trajanja bolovanja radnika, utvrđuje izabrani porodični lekar, u zavisnosti od vrste bolesti. Njegov rad, kao i odluke komisije takođe su na proverama nadležnih službi.

U zemlji u kojoj živi i radi najviše građana iz Srbije, po zakonu, svako ko je zaposlen duže od četiri meseca, ima pravo na bolovanje do šest nedelja, koje je 100 odsto plaćeno.

“Radnici mogu poslodavcima do tri dana da prijave da su bolesni bez ikakvog lekarskog izveštaja, više puta godišnje, a posle toga, sve zavisi od stepena bolesti. Bolovanje se može produžavati mesecima uz adekvatnu dijagnozu. Na primer, na račun bolesti deteta, oba roditelja mogu da uzmu bolovanje po 10 dana godišnje, ali sa opravdanjem od pedijatra. Bolovanje svima otvara kućni lekar, koji na maksimalno tri nedelje može da ga opravda u kontinuitetu, ali može neograničeni broj puta da se produžava, zavisno od dijagnoze i stepena bolesti”, objašnjava za Nova.rs dr Nikola Ljubisavljević, koji radi u Nemačkoj, u bolnici u blizini Minhena.

The screenshot shows a web browser displaying the article 'Maltretiranje i pljačka po slovu zakona' on the Ekspres website. The browser's address bar shows the URL 'https://www.ekspres.net/vesti/zakon-o-slobodno...'. The website's navigation bar includes categories like 'Naslovna', 'Najnovije', 'Vesti', 'Biznis', 'Hronika', 'Svet', 'Scena', 'Sport', 'Zdravlje', and 'Život'. The article title is 'Maltretiranje i pljačka po slovu zakona'. Below the title is a photograph of a magnifying glass over documents. A sidebar on the right displays environmental data: PM_{2.5} at 5 µg/m³, PM₁₀ at 6 µg/m³, UV Indeks at 1, and AQI Indeks at 1. Below this is a 'REKLAMA' placeholder and a footer that says 'Oni su ponos Srbije' with a 'VIDI SVE >' link.

Maltretiranje i pljačka po slovu zakona

Naizgled je neprimetna, suštinski je značajno isplativa finansijska prevara. U kojoj najviše stradaju ljudi koji pokušavaju da je onemoguće.

Zakon o slobodnom pristupu informacijama od javnog značaja ni po čemu nije u fokusu šire javnosti. Sem u slučajevima kada se neki od medija obruši na institucije i ustanove koje su ih uskratile mogućnosti dobijanja odgovora na postavljena pitanja.

Iako verovatno preovladava drugačije uverenje, nijedan od medija nije "nosilac krivice" u zloupotrebama koje se dešavaju u traženju i dobijanju pomenutih informacija. Krivci su, iako formalno znani po imenu i prezimenu, podjednako daleko i od interesa javnosti i od odgovornosti za svoja postupanja koja se, bar za sada, mogu imenovati tek kao „sumnjiva i nečasna“.

Zvanično, informacije od javnog značaja su podaci sadržani u dokumentima u posedu bilo kog organa javne vlasti, nastali u njihovom radu ili u vezi s njihovim radom, a za koje javnost ima opravdan interes da ih zna. Pravo na slobodan pristup ovim informacijama je u suštini pravo na pristup službenim dokumentima.

Prema zakonu, opravdan interes javnosti postoji u pogledu svih informacija kojima raspolažu organi javne vlasti, tako da tražilac informacije nije u obavezi da dokazuje za šta mu je ona potrebna niti da je njegov interes opravdan. Predstavnicima vlasti je zabranjeno da zahtevaju od tražioca navođenje razloga za podnošenje zahteva.

Informacije se mogu tražiti od bilo kog organa javne vlasti. To su svi državni organi, teritorijalne autonomije i lokalne samouprave, organizacije kojima je povereno vršenje javnih ovlašćenja, na primer agencije za poslove privatizacije, telekomunikacije, životne sredine, zatim zdravstvene i obrazovne ustanove, javna preduzeća, ustanove u oblasti kulture, državni fondovi...

Ujedno, zakon garantuje svakom građaninu pravo na slobodan pristup informacijama od javnog značaja. Jedina obaveza podnosioca takvog zahteva jeste da dostavi svoje lične podatke i adresu na koju želi da mu budu dostavljeni. Bez ikakvog obrazloženja iz kojeg razloga su mu potrebni. I tu nastaju problemi koji u krajnjem ishodu državu, na jedan ili drugi način, koštaju milione evra.

Zdravstvo na meti

U prvoj polovini prošlog meseca predstavnici službe Poverenika za informacije od javnog značaja i zaštitu podataka organizovali su obuku za više od 150 rukovodilaca zdravstvenih ustanova iz čitave Srbije. Razlog susreta je, zapravo, predstavljala brojnost i uglavnom besmislenost zahteva za informacije kojima je zdravstvo zatrpano, a s kojima više ne znaju kako da se izbore. Susret je trebalo da posluži kao svojevrsna obuka u borbi protiv zloupotrebe prava na slobodan pristup informacijama. U neuvijenom obliku, sastanak bi mogao da se nazove savezničko smišljanje strategije u sukobu s pošasti koja se zove brojnost i besmislenost zahteva koji im se upućuju. A na koje su prinuđeni da odgovore kako ne bi plaćali kazne i advokatske usluge „oštećenih“.

"Evo jednog od sumanutih primera onoga što se od nas traži", navodi jedna od predstavnica zdravstvenih ustanova. "Dokument zdravstvenog centra iz malog doma zdravlja s juga Srbije o broju vakcinisanih protiv virusa kovida 19 od početka vakcinacije, zatim kojom vakcinom su vakcinisani i sa koliko doza, starosnu strukturu vakcinisanih, njihov pol i uzrast, kao i koliko je zabeleženo negativnih zdravstvenih reakcija na vakcine! A znate šta je potrebno da to uradi neki mali dom zdravlja da bi im izašao u susret? Dom zdravlja koji nema dovoljan broj ljudi ni da pokrije elementarne potrebe, a kamoli da se bavi prikupljanjem takvih podataka?"

Prema rečima sagovornice "Ekspresa", takav obim posla je nezamisliv jer zahteva da se na njemu angažuje više ljudi koji moraju danima da ih obrađuju ručno, pojedinačno, kako bi se uklonili podaci koji potpadaju pod zaštitu podataka ličnosti, ime i prezime, JMBG, adresa...

"Na kraju su uspeli da obrade podatke o tome da je imunizacija u tom domu zdravlja izvršena za 16.333 lica, pa koja vakcina je data u prvoj dozi, koja u drugoj, ali nisu stigli da razvrstaju koliko je bilo muškaraca, koliko žena, koliki broj u starosnoj grupi do 30 godina starosti, zatim od 30 do 50 godina i tako dalje", navodi sagovornica. Završetak priče bio je da su morali da plate advokatsku globu tražiocu podataka zbog neispunjavanja svoje obaveze koje im je nametnula nečija navodna znatiželja.

Sagovornica "Ekspresa" je apsolutno uverena da je reč o neskrivenoj želji tražioca informacije da mu ona ne bude dostavljena jer je svestan da niko nije u stanju, pogotovo mali dom zdravlja u unutrašnjosti s nedovoljno zaposlenih, da ih obradi i prosledi u roku od 15 dana koliki je zakonski rok: "Ako ništa drugo, logično je postaviti pitanje šta će te informacije za 'ličnu

upotrebu' iz Bujanovca ili Blaca nekom građaninu iz Zrenjanina ili s beogradske opštine Voždovac.“

Suština, prema onome u šta je uverena i s čim se suočava tokom poslednjih godina, jeste profitabilnost "posla" žalbi koje se šalju Povereniku za informacije od javnog značaja i taksa koje naplaćuju advokati, zastupnici tražilaca informacija, kada se ispostavi da ustanove nisu odgovorile na traženi način i u zadatom vremenskom roku:

"Kada zdravstvena ustanova, ili bilo koja druga, ne odgovori u potpunosti na traženi zahtev, podnosilac zahteva ovlašćuje advokata da uputi žalbu Povereniku. Onda su oni u obavezi, zatrpali još više od nas svakojakim glupostima, da to učine... Na kraju krajeva, nemoguće je sve to ispuniti. A da li vam zvuči bar 'neobično' da je samo jedan advokat iz Beograda opunomoćen da zastupa 5000 takvih žalbi? On podnosi žalbu i traži 33.000 dinara za troškove žalbenog postupka! I tako se ustanovama skidaju pare s računa unedogled. Formalno je sve po zakonu, iako se iz svemira vidi da je reč o prevari.“

Zloupotrebe na tacni

Pokušaji obraćanja Advokatskoj komori Srbije s pitanjem da li podržavaju postupanje nekolicine svojih advokata ostalo je bez odgovora. Kao primer besmisla poslali su im i zahtev tražioca informacije jednom domu zdravlja, iza čije žalbe Povereniku član njihove komore, "u kojem vremenskom periodu se, poimence, obavlja sterilizacija njihovih instrumenata". Naravno, s potvrdom ovlašćene institucije kada se to čini.

Tako je ideja da sve relevantne i važne informacije budu dostupne otišla u svoju suprotnost – traženjem besmislica koje nikome ništa ne znače, što je postalo masovna i zlonamernima isplativa pojava. O toga nisu pošteđene čak ni škole i predškolske ustanove, a što se javnih zdravstvenih ustanova tiče njih je u Srbiji više od 340. Po pravilu „stradaju“ one po malim mestima. Kada se tek delimično šire pogleda na ovaj problem, nedvosmisleno je sve to upereno protiv građana, njihovog zdravlja i interesa same države.

U odgovoru na ovakvu situaciju iz službe Poverenika za "Ekspres" odgovaraju:

"Iz ponašanja pojedinih tražilaca informacija i žalilaca se može vrlo jasno zaključiti da im cilj nije pribavljanje informacija, već da žele da, koristeći zakonita sredstva, odnosno zahtev za pristup informacijama i žalbu Povereniku iz nečasnih i nepoštenih motiva, izdejstvuju naplatu troškova postupka po žalbi pred Poverenikom, odnosno naplatu troškova po tužbi pred Upravnim sudom. Ta ponašanja podrazumevaju sve ili neka od sledećih ponašanja:

– Zahtevi se podnose na identičnom obrascu, koriste se identične formulacije i takvi zahtevi šalju velikom broju organa po celoj Srbiji.

– Na udaru tih 'tražilaca informacija' su oni organi vlasti koji su i inače u najtežoj materijalnoj situaciji i imaju najmanje ljudskih i materijalnih kapaciteta i resursa (osnovne škole, domovi zdravlja, predškolske ustanove, centri za socijalni rad, mesne zajednice, lovačka udruženja i to sve uglavnom u manjim i siromašnijim mestima).

– Zbog povrede prava na pristup informacijama od javnog značaja pomenuti tražioci informacija izjavljuju žalbe Povereniku na istovrsnim obrascima, od kojih se jedna vrsta obrasca koristi za žalbe zbog takozvanog ćutanja organa javne vlasti, a druga vrsta obrasca za žalbe koje se izjavljuju 'protiv odluke organa javne vlasti'. Takođe, u svim žalbama se koriste gotovo identične formulacije.

– Simptomatično je da se žalbe Povereniku izjavljuju bez obzira na postupanje organa vlasti, čak i u slučajevima kada organi vlasti tim 'tražiocima informacija' nesporno dostave sve tražene informacije, odnosno obaveste ih da ne poseduju tražene informacije. Dakle, izjavljuju se očigledno neosnovane žalbe.

– U mnogim slučajevima kod žalbi izjavljenih zbog 'ćutanja organa javne vlasti' utvrđeno je da su žalioци i pored nesumnjivog saznanja da su organi vlasti blagovremeno, pre isteka zakonskog roka za postupanje po zahtevu, dostavili tražene informacije ili postupili po istom, ipak izjavili žalbe zbog 'ćutanja uprave'.

– Tražioci informacije, odnosno žalioци, na najrazličitije načine izbegavaju pisani prijem koji im uputi organ vlasti. Primera radi, tražiocima informacija se blagovremeno, u zakonskom roku odgovori na dostavljene zahteve, o čemu organi imaju dokaz o predaji pošiljki pošti, ali tražioci, odnosno njihovi advokati, ne preuzimaju pošiljke u pošti, pa pošiljka čeka na preuzimanje. Onda se ili uopšte ne preuzme, ili se preuzme tek nakon isteka zakonskog roka od 15 dana za odgovor na dostavljeni zahtev. Tu je problem što je Zakon o opštem upravnom postupku vrlo strog; ako nema dokaza da je tražilac, tj. žalilac potpisao da je preuzeo pošiljku, smatra se da organ javne vlasti nije postupio i moraju se platiti troškovi postupka po žalbi.

– Zatrpavanje organa javne vlasti i Poverenika ogromnim brojem zahteva i žalbi, kojima nije cilj ostvarivanje prava na pristup informacijama. To je najbolje sagledati kroz prosek podnetih žalbi po jednom žalioцу. Primera radi, žalilac, građanin, fizičko lice, podnese prosečno godišnje jednu do dve žalbe. Novinar podnese godišnje prosečno četiri do sedam žalbi. Udruženja građana i naučnoistraživački radnici, kada rade neko istraživanje, podnesu prosečno godišnje između 15 i 20 žalbi. Zlonamerni žalioци ili s njima povezana lica podnose nekoliko stotina žalbi.

– Podnošenje 'besmislenih' zahteva Povereniku kojim se opterećuje rad službe i postupanje u konkretnom predmetu, kao što su podnošenje urgencije na urgenciju, zahteva na zahtev i slično.

– Podnošenje ogromnog broja urgencija u jednom danu za postupanje po žalbi, između 40 i 100 urgencija!“

Sudski udar na Poverenika

Masovna zloupotreba prava na pristup informacijama izdvojila se kao jedna od osnovnih prepreka u ostvarivanju ovog prava počev od juna 2022. godine. Tome je, navode iz službe Poverenika, doprinelo više faktora, ali su najvažnija dva, a to su brisanje instituta zloupotrebe prava iz Zakona o slobodnom pristupu informacijama od javnog značaja u novembru 2021. godine, čija je primena počela 17. februara ove godine, kao i promena dugogodišnjeg stava

Upravnog suda u pogledu naknade troškova zastupanja u postupku po žalbi iz juna 2022. godine.

"Kada govorimo o brisanju instituta zloupotrebe prava na pristup informacijama, problem je u tome što zakonodavac nije sagledao činjenicu da se institutom zloupotrebe prava štiti samo pravo i tražioci informacija koji informacije potražuju u skladu sa ciljem i duhom zakona. Ovo je bio pokušaj rešavanja problema 'zloupotrebe zloupotrebe prava' od strane organa javne vlasti, koji takođe postoji kao problem. Međutim, taj problem se rešava pre svega propisivanjem adekvatne odgovornosti ovlašćenih i odgovornih lica u organima javne vlasti i doslednom primenom tih propisa. Osim toga, to u praksi i nije bio toliki problem koji bi opravdao brisanje ovog instituta, jer je Poverenik, kao drugostepeni organ u postupku ostvarivanja prava na pristup informacijama, poništavao svako rešenje prvostepenog organa u situacijama kada su se ti organi neosnovano pozivali na zloupotrebu prava", navodi se u saopštenju dostavljenom "Ekspresu".

U vezi sa promenom dugogodišnjeg stava Upravnog suda u pogledu naknade troškova zastupanja u postupku po žalbi, Poverenik ukazuje na sledeće:

"Tokom dugogodišnje prakse u postupcima po žalbama Poverenik je uvek donosio odluke kojima je odbijao kao neosnovane zahteve za naknadu troškova postupka po žalbi, pre svega imajući u vidu da je reč o jednostranačkom postupku. Takav stav bio je potvrđivan od strane Upravnog suda, kroz njegovu dugogodišnju praksu, od njegovog osnivanja 1. januara 2010. godine. Upravni sud Republike Srbije, potvrđujući stav i odluke Poverenika, navodio je kao razloge zbog kojih smatra da je Poverenik pravilno postupio kada je odbio zahtev tužilaca, tražilaca informacija, za naknadu troškova postupka po žalbi kao neosnovan to da je postupak ostvarivanja prava na pristup informacijama od javnog značaja jednostranački postupak i da isti nije pokrenut po službenoj dužnosti, već po zahtevu stranke, kao i da troškovi zastupanja pred Poverenikom nisu neophodni i opravdani."

Međutim, prema saopštenju Poverenika, to je promenjeno kada je Upravni sud na 105. sednici svih sudija održanoj 21. juna 2022. godine zauzeo novi stav u pogledu osnovanosti naknade troškova za zastupanje tražilaca informacija od strane advokata u postupku po žalbi pred Poverenikom, nalazeći da su organi javne vlasti dužni da nadoknade troškove zastupanja od strane advokata žalionicima u slučaju kada Poverenik utvrdi da je žalba osnovana:

"Ono što posebno zabrinjava u ovom slučaju je to što Upravni sud nije dao bilo kakvu pravnu argumentaciju, niti obrazloženje zbog čega je u potpunosti promenio stav po navedenom pitanju, niti šta je motiv za takvu izmenu stava. Nakon izmene ovog stava došlo je do veoma značajnog porasta zloupotrebe prava na pristup informacijama, kako pred prvostepenim organima javne vlasti tako i u postupcima pred Poverenikom. Stalno se pojavljuju nove i nove advokatske kancelarije koje se angažuju sa svojim saradnicima da šalju zahteve za pristup informacijama velikom broju organa javne vlasti iste ili slične sadržine, a koje nemaju nikakve veze sa njihovim poslovima i delatnostima. Ono što je takođe posebno zabrinjavajuće je što su

'na udaru' zlonamernih žalilaca oni koji su i inače u najtežoj materijalnoj situaciji i imaju najmanje ljudskih i materijalnih kapaciteta i resursa: osnovne škole, domovi zdravlja, predškolske ustanove, centri za socijalni rad, mesne zajednice, i to sve uglavnom u manjim i siromašnijim mestima.“

Time se u značajnoj meri oštećuje i budžet samog Poverenika, koji takođe raspolaže javnim novcem, jer su se sve odluke koje je donosio pre izmene navedenog stava poništavale i vraćale na ponovno odlučivanje, a u tim situacijama Poverenik je kao tuženi u upravnom sporu dužan da naknadi troškove zastupanja u sporu protiv žalioaca: „Ono što je mnogo veći problem u vezi s ovim je što ova promena stava Upravnog suda dovodi i do štete po samo pravo, s obzirom da se u relativno kratkom roku nakon promenjenog stava Upravnog suda pokazalo da svrha podnošenja zahteva za ostvarivanje prava na pristup informacijama od javnog značaja, a potom i žalbi, nije ostvarivanje navedenog prava, već pribavljanje određene finansijske koristi, te da lica kojima su informacije od javnog značaja zaista neophodne kako zbog obavljanja svog posla, na primer novinari, organizacije civilnog društva i slično, tako i građani kod evidentno bitnih informacija, ne mogu blagovremeno ostvariti svoje pravo zbog zlonamernih žalilaca.“

Prema evidenciji Poverenika, na ime troškova postupka po sumnjivim žalbama do sada je isplaćeno 11.734.850,00 dinara. Na isplatu tih troškova su u najvećem broju slučajeva obavezane osnovne škole, predškolske ustanove, domovi zdravlja, centri za socijalni rad, i to uglavnom u manjim i siromašnijim mestima.

Minimalan broj jedinica krvi neophodan na nedeljnom nivou je 1.500, situacija sa zalihama nije još alarmantna

Optimalan broj jedinica krvi na nedeljnom nivou koji je neophodan da ne bi dolazilo do minimalnih rezervi krvi je dve hiljade, a minimalan broj jedinica krvi je 1.500, izjavila je za Tanjug Ivana Rodić iz Instituta za transfuziju krvi.

"Situacija nije alarmantna jer naše institucije i ostale transfuzijske institucije raspolažu dovoljnim količinama krvi za zbrinjavanje hitnih slučajeva i neodložnih stanja, ali situacija zaista jeste ozbiljna jer su rezerve krvi u Institutu na ovogodišnjem minimumu", naglasila je ona i dodala je u svim zemljama u svetu, pa i u Srbiji, leto period kada su smanjene rezerve krvi.

Napomunula je da je na nedeljnom nivou, samo na Institutu za transfuziju krvi Srbije, koji snabdeva krvlju sve bolnice u Beogradu osim Zemunske bolnice i VMA, koje imaju svoje službe za transfuziju, optimalan broj jedinica krvi neophodan kako ne bi dolazilo do minimalnih rezervi je 2.000, a minimalan broj 1.500.

"U poslednje tri nedelje, s obzirom na period godine u kom se nalazimo, prikupljeno je između hiljadu i 1.200 jedinica krvi, konkretno prošle nedelje 1.167. Sada se nalazimo u situaciji da raspolažemo jednodnevnim rezervama i da nedostaju sve krvne grupe", dodala je ona.

Rodićeva kaže da su svi periodi poput praznika, sezone godišnjih odmora i raspusta komplikovani za službu za transfuziju, jer što je manji broj ljudi u njihovim mestima boravka to je manji i broj potencijalnih davalaca krvi.

Ona je pozvala sve dobrovoljne davaoce krvi kojima je prošlo vreme od prethodnog davanja krvi da daju krv i zahvalila im se zato što redovno pokazuju svoju humanost.

Posebno se zahvalila svim građanima koji su u subotu poslepodne, kada je ekipa Instituta za transfuziju krvi bila ispred tržnog centra Stadion od 13 do 17 časova, u nezapamćenim vremenskim uslovima dobrovoljno dali krv.

Naglasila je da rezerve krvi ne zavise od službe za transfuziju, već od konkretne akcije građana, odnosno ako dovoljan broj ljudi dođe da dobrovoljno da krv, krvi će biti dovoljno.

Smatra da bi, kada bi u ovoj nedelji više od dve hiljade ljudi dalo krv, to uticalo na blago povećanje rezervi, s obzirom na to da je Institut trenutno u situaciji da klinikama može da isporuči onu količinu krvi koja je u prethodnom danu prikupljena, jer uvek mora da postoji rezerva krvi koja se ne dira i koja služi za zbrinjavanje hitnih stanja.

"U ovom periodu godine broj akcija davanja krvi na terenu je manji jer je mogućnost za organizaciju akcija sužena. Danas su naša tri mobilna tima na terenu. U 8 časova su počele i traju do 14 časova akcije u Crvenom krstu u Požarevcu i u sportskoj hali u Smederevu, a od 9 do 13 časova je akcija u Kulturnom centru Sopot. Naša sala radi svakog radnog dana od 7 do 19 časova, subotom od 8 do 15 časova. Nedelja je jedini dan kada sama sala Instituta ne radi, ali imamo mobilne ekipe na terenu. Vikendom smo obično vezani za šoping centre jer tu cirkulišu naši građani", navela je Rodićeva.

Navela je da je jedan od uslova za davanje krvi da osoba ima između 18 i 65 godina, da sa sobom ponese ličnu kartu i da je zdrava, odnosno da nije imala neke velike hirurške intervencije u životu, da trenutno nije na lečenju ili ispitivanju i da ne koristi određene lekove za terapiju.

Nakon registracije prolazi se kratak pregled koji podrazumeva kontrolu nivoa hemoglobina, potom lekarski pregled i ako lekar, pomoću upitnika koji se popunjava nakon pregleda, proceni da građanin tog dana može da da krv, onda se daje krv.

Objašnjava da sama procedura davanja krvi traje između pet i osam minuta. Za redovne davaoce krvi vreme koje treba da prođe između dva davanja krvi je 12 nedelja za muškarce i 16 nedelja za žene.

DOM ZDRAVLJA

Predstavnici Doma zdravlja “Priština” sa sedištem u Gračanici posetili Dom zdravlja “Voždovac”

Protokol o saradnji koji je 27. juna potpisan između Doma zdravlja “Voždovac” i Doma zdravlja “Priština” sa sedištem u Gračanici označio je početak saradnje, razmene iskustava i podrške na svim nivoima ovih dveju zdravstvenih ustanova.

Protokol su potpisale VD direktorka Doma zdravlja “Voždovac” dr Nevenka Veličković i VD direktorka Doma zdravlja “Priština” Nataša Mirić a nakon ovog inicijalnog koraka ka uspostavljanju saradnje, usledila je uzvratna poseta predstavnika Doma zdravlja “Priština” kolegama u Beogradu.

“Ovo je značajan čin povezivanja, razmene i podrške. Saradnja je uspostavljena na obostrano zadovoljstvo i verujemo da će se na taj način i nastaviti” ocenjeno je nakon sastanka u Domu zdravlja Voždovac.

